

Katedra Teorii Zarządzania

Kolegium Zarządzania i Finansów

Szkoła Główna Handlowa

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Sylwii Wit vel Wilk

pt. „Własność przemysłowa jako narzędzie osiągnięcia przewagi konkurencyjnej”

Promotor: dr hab. Igor Postuła, Prof. Uczelni

Promotor pomocniczy: dr hab. Justyna Ożegalska - Trybalska, Prof. Uczelni

Podstawę formalną – prawną napisania recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Warszawskiego Prof. dr hab. Grzegorza Karasiewicza z dnia 25 marca 2022r.

Spis treści

1. Uwagi wstępne	2
2. Ocena wyboru problematyki rozprawy	2
3. Układ i struktura pracy	3
4. Ocena merytoryczna i wkład w rozwój wiedzy	4
5. Ocena wykorzystania źródeł bibliograficznych	8
6. Ocena strony edytorskiej i technicznej	9
7. Konkluzje końcowe.....	9
8. Wniosek.....	10

1. Uwagi wstępne

Praca doktorska mgr Sylwii Wit vel Wilk skupia się na własności przemysłowej jako determinanty przewag konkurencyjnych. Choć w streszczeniu autorka wskazuje na problem badawczy powiązany z oceną efektywności własności przemysłowej w budowaniu przewag konkurencyjnych przez organizację, to jednak w pracy nie wskazuje jednoznacznie, które z ujęć efektywności stanowi tu przedmiot badania. Choć uwaga ta jest zaznaczeniem wyzwania charakterystycznego dla szeregu prac związanych z tym zagadnieniem, to jednak świadomość autorki jego występowania byłaby tu zasadna.

Szczególnie ciekawym jest interdyscyplinarność pracy. Szereg zjawisk zaznacza się bowiem na granicach, czy pomiędzy przyjętymi obszarami badań naukowych. Tu obejmuje przestrzeń nauk prawnych (prawo własności intelektualnej) oraz dyscypliny zarządzania i jakości (przewagi konkurencyjne), ale także szerzej nauk społecznych (innowacyjność), czy teorii ekonomii. To bardzo ciekawe i dobre ujęcie obszaru i problemu badawczego. Prowadzi ono do konkluzji, iż poszczególne środowiska w odmienny sposób postrzegają zagadnienia własności przemysłowej, rynku, czy skutków ekonomicznych, a to cenny wniosek o dużej wadze poznawczej.

2. Ocena wyboru problematyki rozprawy

Problematyka pracy została wybrana na podstawie analizy źródeł literaturowych i nieco niefortunne, moim zdaniem, sformułowania, iż także, a może przede wszystkim w oparciu o doświadczenie zawodowe autorki. Ta przesłanka została wymieniona jako pierwsza. Doświadczenia autorki miałyby znaczenie, gdyby badanie korzystało z metodyki indukcyjnej, a nie dedukcyjnej, jak w tej pracy, z metod dedukcyjnych z rozwiniętym przez autorkę instrumentarium definicyjnym i metodycznym. Przyjmuję jednak, że jest to przesłanka do identyfikacji szerokiego obszaru ważnego dla nauki i praktyki, a dopiero w kolejnym kroku, tu na podstawie analizy dostępnych badań i literatury, identyfikacji luki badawczej i kierunku pracy. Ciekawe zagadnienie, w formie pytania badawczego autorka formułuje już na stronie 12. pisząc, że praca ma na celu wskazanie „*czy i jak regulacyjnie zmonopolizowana własność przemysłowa wpływa na rynkową pozycję przedsiębiorcy*”. Szczególnie ciekawe jest przyjęcie do badań podmiotów, które prawo własności przemysłowej posiadały, ale utraciły go w wyniku działań konkurencji w sposób, który wstecznie unieważnił przyznany monopol.

Autorka formułuje cele rozprawy dzieląc je na poznawcze i aplikacyjne (tu nazwane pragmatycznymi). Cel poznawczy jest jeden i dotyczy wyjaśniania zjawiska własności przemysłowej w

kategorii ekonomiczno – regulacyjnego narzędzia służącego zbudowaniu i ochronie rynkowej przewagi konkurencyjnej. Natomiast aplikacyjne zostały nazwane trzy. Cele są poprawnie postawione, choć brakuje nieco nazwania celu metodycznego. Zwłaszcza, że jest on osiągnięty, choćby w formie sugerowanych zmian w liniowym modelu generowania innowacji, czy stworzenia narzędzia badawczego, czyli ankiety wywiadu półstrukturyzowanego załączonego do pracy (str. 300 i nast.), nie zaś, jak pisze autorka na str. 16, wywiadu antropologicznego. Charakter etnograficzny (można w tym przypadku użyć zamiennie z antropologicznym) ma natomiast stosowana metoda obserwacji uczestniczącej. Na tej podstawie postawiono sześć pytań badawczych. Moim zdaniem powinny zostać ograniczone do trzech, bądź czterech, np. poprzez połączenie 2 i 6, czy 4 i 5. Ogólnie są one poprawne, nie mniej jednak nie wydaje się możliwym osiągnięcie ich wszystkich. Pomimo tego, że na str. 239 autorka ogłasza sukces w tym zakresie. Mając to na uwadze, wskazany paradygmat funkcjonalistyczny (str. 17) jako podłoże zastosowanych metod i technik badawczych wydaje się być raczej paradygmatem interpretatywnym (Burrell, Morgan, 1979).

Ogólnie jednak zarówno wybór tematu, jak i zaproponowany sposób jego badania są dobre, a wątpliwości i nadanie kierunku ewentualnemu dyskursowi należy uznać za pozytywny efekt poruszonych przez autorkę zagadnień i sposobów ich oceny i pomiaru.

Temat jest aktualny i odpowiada na potrzeby badań w zakresie prawa ochrony wartości przemysłowych i źródeł przewag konkurencyjnych. Autorka wymienia publikacje wskazujące na potrzebę badań w tej materii. Zasadne byłoby jednak ich rozwinięcie, a być może nawet ujęcie w formie osobnego podrozdziału i opisanie luki badawczej w tym zakresie, a także szerzej samej potrzeby badania tego obszaru. Dookreślone są natomiast przesłanki aplikacyjne wskazujące na aktualność tematu oraz wyłaniającą się z różnych źródeł jego wagę dla organizacji. W kontekście tego, wybór tematu należy ocenić pozytywnie. Jest klarownie przedstawiony i dobrze umotywowany.

3. Układ i struktura pracy

Praca skonstruowana poprawnie. Rozpoczyna się wprowadzeniem zawartym na czternastu stronach. Obejmuje ono opis znaczenia analizowanego zagadnienia, określa cel rozprawy, przedstawia założenia procesu badawczego, a także prezentuje pokrótce zagadnienia terminologiczne oraz strukturę pracy. Po wprowadzeniu następuje część właściwa. Rozdział pierwszy został poświęcony przedstawieniu własności przemysłowej w ujęciu ekonomicznym. Rozdział drugi własności przemysłowej w ujęciu regulacyjnym, rozdział trzeci koncepcji przewag konkurencyjnych, rozdział

czwarty metodyce badań empirycznych i przedstawieniu wniosków z badań. Praca kończy się podsumowaniem w zasadzie ujętym jako rozdział piąty. Gdyż samo zakończenie zostało zawarte w podrozdziale 5.6. na dwóch stronach. Zabieg ten może nie jest szeroko stosowaną praktyką w tego typu pracach, nie mniej jednak nie umniejsza jej wartości.

Rozdział pierwszy przedstawia zagadnienie własności przemysłowej w ujęciu ekonomicznym, jednak raczej opisując innowacje, ich typologie, modele procesów innowacyjnych itd. Uzupełnienie, czy inne spojrzenie na tę materię stanowi rozdział drugi, przedstawiający własność przemysłową interpretowaną z perspektywy regulacji prawnych. Tu także jednak uwaga została poświęcona przede wszystkim patentom i wynalazkom. O ile rozdział pierwszy to 50 stron, to rozdział drugi już obejmuje stron ponad 80. Przy czym, w rozdziale pierwszym ujęto także rozważania (r.1.2.2. str. 56-60) nad ujęciem innowacji w systemie regulacyjnym, co raczej powinno się znaleźć w i tak już obszernym rozdziale drugim. W kolejnym rozdziale dwa poprzednie wątki łączą się w formie opisu przewag konkurencyjnych. Ten rozdział, obejmujący ponad 70 stron zawiera kwestie związane z konkurencyjnością, innowacjami w konkurowaniu, strategii przedsiębiorstw, analizy strategicznej, innowacji w kontekście celów strategicznych organizacji, strategii innowacji i zarządzania innowacjami. Każdy z tych rozdziałów został poprzedzony wstępem oraz zakończony podsumowaniem, co należy uznać za dobrą praktykę.

Rozdział czwarty, przedstawiający założenia, przebieg i wyniki przeprowadzonych badań oraz rozdział piąty zawierający konkluzje i odnoszący się do celów dysertacji stanowią kluczową część pracy i obejmują ponad 40 stron. Pozostaje tu pewien niedosyt nieco ograniczonego opisu. Jednocześnie, zawarty na ok. 20 stronach rozdział piąty jest także podsumowaniem całej pracy. W efekcie więc samo badanie zostało ujęte na 20 stronach.

Ponadto, praca zawiera bibliografię, spis tabel, wykresów oraz stanowiącą załącznik ankietę wywiadu indywidualnego i grupowego wykorzystane w badaniu i skierowaną do respondentów.

Cała praca obejmuje 303 strony, jej układ jest dość klarowny. W poszczególnych rozdziałach autorka sprawnie przeprowadza poprzez analizowane zagadnienia, zaś zastosowanie podrozdziałów ułatwia zapoznawanie się z treścią pracy. Ogólnie ujęcie jest poprawne, choć zaznaczają się jego pewne mankamenty. Jest to jednak temat do rozważań na dalszych etapach rozwoju naukowego doktorantki.

4. Ocena merytoryczna i wkład w rozwój wiedzy

Przedstawione w rozdziale pierwszym zagadnienie własności przemysłowej zostało przyjęte jako innowacja, co nieco zawęża ten temat. Własnością przemysłową są przecież także znaki towarowe, usługowe, czy nazwa handlowa, które nie wydają się mieścić w opisywanych w tym rozdziale zagadnieniach związanych z innowacjami. Autorka przytacza tę właśnie interpretację (str.27) jako przyświecającą temu rozdziałowi i całej pracy. Zaś w kolejnych akapitach (str.28) wskazuje, że w ujęciu ekonomicznym jest to innowacja. Píše, iż „*przyjąć można założenie, iż własność przemysłowa w konwencji ekonomicznej i nauk o zarządzaniu przyjmuje postać szeroko pojmowanej innowacji*”. Zalicza do tej grupy także znaki towarowe czy wzory użytkowe. Wydaje się to być sporym nadużyciem. Kwestie np. marki, zarządzania marką, jej wyceny itd. widzianej jako źródła przewagi konkurencyjnej mogą nie mieścić się w ramach teorii innowacji. Są zasobem zgodnie z ujęciem szkoły zasobowej, niekoniecznie jednak spełniają wymogi stawiane innowacjom. Autorka przedstawia analizowane definicje innowacji w wartościowej tab. 3 (str. 46). Próżno tam jednak szukać odniesień do np. znaku towarowego. Podobnie w ujętych w tab. 4 procesach biznesowych, nawet w obszarze marketingu. Odniesienia do kwestii wartości niematerialnych pojawiają się jednak w rozdziale drugim, co jednak wychodzi poza przyjętą wcześniej definicję. Brakuje tu ontologicznej analizy stosowanego pojęcia.

Również w podrozdziale przedstawiającym ujęcie innowacji w systemie regulacji prawnych, autorka wskazuje na „*towar*”, „*proces*” „*usługa*” , „*jakościowo nowa lub znacząco ulepszona*” i wprowadza tu także termin „*wynalazek*”. Wymienione kwestie są tylko wybranymi zagadnieniami w ramach wartości przemysłowej. W podrozdziale opisującym model procesu innowacyjnego, autorka powołując się na podręcznik autorstwa R.W.Griffina „*Podstawy zarządzania innowacjami*” (2007), przewidziany raczej dla pierwszego poziomu studiów, prezentuje ujęcie liniowe innowacji, a raczej innowacyjności. Nieco chaotycznie przedstawiono tu zarówno stadia rozwoju gospodarek narodowych, ujęcie procesowe w organizacji w formie popytowej i podażowej, model liniowy ukazujący charakter innowacji na różnych etapach, modele „*sprzężeniowe*”, nieliniowe, sieciowe, otwartych innowacji i szereg innych. Wydaje się to nadmiernym i w związku z tym mocno powierzchownym potraktowaniem poszczególnych zagadnień. W kontekście tematu pracy należało się raczej skoncentrować na prezentacji szkoły pozycyjnej, rozwijaniu innowacyjności i powstawaniu innowacji w celu tworzenia barier wejścia na rynek i uzyskiwania przewag konkurencyjnych. Być może także w połączeniu ze szkołą zasobową, gdzie nieprzenoszalna i unikalna innowacja może stanowić o źródle przewagi nad innymi graczami rynkowymi.

Znacznie szersza prezentacja zagadnienia własności przemysłowej w ujęciu regulacyjnym wyraźnie stanowi szczególny obszar zainteresowania autorki. Porusza tu zagadnienie nie tylko patentu, ale także np. monopolu. Nie wyjaśnia go na gruncie ekonomii, choćby w kontekście np. renty monopolisty, czy źródeł monopolu np. w związku z angażowaniem unikalnych środków produkcji, unikalnych

produktów, czy dostępu do unikalnych źródeł np. surowców lub materiałów. W każdym z tych obszarów innowacje i patenty są jak najbardziej pożądane i mogą stanowić immanentną cechę zmiennych wpływających na powstawanie monopolu. Rozdział ten natomiast wyjaśnia aspekty prawne patentów, ich typologie i źródła. Zamiennie stosowane są pojęcia efektywności i skuteczności, co jest niepoprawne choćby na gruncie prakseologii. Podobnie rozdział posiadający w tytule „*miary efektywności patentu*” w rzeczywistości wyjaśnia trzy wymiary ochrony patentowej. W tym rozdziale pojawia się także zagadnienie wzoru użytkowego (r.2.2., str. 108). Jednak już w pierwszym zdaniu autorka wskazuje, że występuje szereg podobieństw wzoru użytkowego i wynalazku. Co z perspektywy ekonomicznej, przewag konkurencyjnych czy budowania monopolistycznych barier wejścia nie wydaje się prawdą. Pojawia się tu także szereg wykresów, które nie znajdują odniesienia w tekście i nie do końca jasna jest zasadność ich zamieszczenia. Ale, także w tym rozdziale (2.4.1.) pojawia się opis zasadności ekonomicznej stosowania znaku towarowego (str. 128). W kolejnym rozdziale, podobnie jak w poprzednich, zamieszczone wykresy nie znajdują odniesienia w tekście, a wnioski do jakich prowadzą nie są jasno powiązane z tematem pracy. Czy tendencja wzrostowa w zakresie zgłoszeń i malejąca w zakresie rejestracji mają przełożenie na osiąganie przewag konkurencyjnych? Z czego wynikają? Do czego prowadzą? Czy to działania regulatora mające na celu przeciwdziałanie powstawaniu monopolu, czy może walka konkurencyjna?

Kolejne rozdziały są powiązane z celami pracy i odnoszą się do scenariuszy utraty ochrony własności przemysłowej. To jeden z cenniejszych fragmentów dysertacji. Pojawia się także w podsumowaniu tab.7 rozróżniająca wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, topografie układów scalonych i oznaczenia geograficzne pod względem typu prawa wyłącznego i okresu ochrony. Jednak nie całkiem jasne jest, dlaczego autorka dopiero na str. 155 wprowadza np. topografie układów scalonych i oznaczenia geograficzne, jako możliwe do ochrony prawnej źródła przewag konkurencyjnych.

Rozdział trzeci, traktujący o założeniach i źródłach przewag konkurencyjnych nawiązuje we wstępie do J.Schumpetera w kontekście innowacji oraz budowania pozycji monopolistycznej. Choć faktycznie ciekawe są publikacje tego autora, to jednak nie był on wiodącym ekonomistą w zakresie wyjaśniania monopolu. Wywodzący się ze szkoły austriackiej von Bohm-Bawerka wnosi wiele do wyjaśniania źródeł wzrostu gospodarczego, jednak w tym samym nurcie monopol lepiej zdają się wyjaśniać np. von Mises, czy Kirzner. Choć odwołania do Misesa i Hayeka pojawiają się na str. 165 wyjaśniając zjawisko konkurencji. Autorka podejmuje tu trudne połączenie ujęcia mikro (przedsiębiorstwo i zarządzanie) i makro (ekonomia, rynek). W rozdziale 3.1. opisuje konkurencję i konkurencyjność z perspektywy ekonomii i zarządzania. Już sam ten temat mógłby stanowić przyczynek do powstania oddzielnej dysertacji. Kolejne rozdziały traktują o różnych ujęciach konkurencji, potencjału konkurowania, ich

rodzajach w ujęciu ekonomii itd. Oprócz szkoły zasobowej przytaczane są koncepcje przewag komparatywnych, przewagi absolutnej i innych ujęć od A.Smitha i D.Ricardo po M.Portera. Przedstawiono także mierniki konkurencyjności na poziomie mezo- i makroekonomicznym. Przy czym należy to raczej traktować jako wątek poboczny pracy dotyczącej przecież własności przemysłowej jako źródła przewagi konkurencyjnej. Trudno więc odnieść to jednoznacznie do np. wymienianych PKB, realnego kursu walutowego, przepływów handlu międzynarodowego itd. jako mierników konkurencyjności. Nie ma też odniesienia, jak np. własność przemysłowa może wpływać na eksport czy PKB. W rozdziale 3.1.5. wymienione są czynniki i źródła kształtowania przewagi konkurencyjnej. Tu również znajduje się odniesienie do szkoły zasobowej wyjaśnionej ujęciem M.Portera, które jest przede wszystkim emanacją szkoły pozycyjnej (!). Jak np. przedstawiana siła przetargowa dostawców, czy nabywców ma się do potencjału zasobowego przedsiębiorstwa ? Nie zostało to wyjaśnione. Choć w rozdziale 3.2.1. (str.187) wyraźnie autorka rozróżnia poszczególne ujęcia / szkoły strategii.

W zasadzie tekst nawiązujący do tematu opracowania pojawia się w rozdz. 3.1.6. choć kolejne podrozdziały zostały poświęcone strategii przedsiębiorstwa. Pojawiają się pewne niedostatki np. model analizy strategicznej zasobów VRIO (Valuable, Rare, Inimitable, Organized) został nazwany VARIO. Być może chodzi tu jednak o jakiś inny model. Opis podstaw analizy strategicznej pojawia się w rozdziale 3.2.2., choć już metoda VRIO, SWOT, czy wcześniej nadmieniana np. 5 Sił M.Portera taką analizę stanowią. Pojawia się też model 7S który nawiązuje do szkoły systemowej Bertalanffyego (1975, 1984), nie wyjaśnionej w dysertacji, a w rozdziale 3.4.3. Zrównoważona Karta Wyników (BSC) nawiązująca do szkoły planistycznej. W rozdziale 3.4. przedstawiono opis innowacji w realizacji celów strategicznych, w kolejnych zagadnienia planowania innowacji, barier innowacyjności itd. Ogólnie rozdział 3. jest zbiorem różnych zagadnień z zakresu ekonomii, strategii, analizy strategicznej, konkurencyjności, innowacji i jeszcze kilku innych obszarów.

Rozdział poświęcony badaniom poświęcony jest zarówno przedstawieniu założeń, jak i metodyki badawczej. Wykorzystano technikę wywiadu półstrukturyzowanego oraz obserwacji uczestniczącej. Autorka wymienia ograniczenia badania, co należy uznać za pewną dojrzałość badawczą. Wywiady przeprowadzono z przedstawicielami przedsiębiorców, choć nie został szerzej wyjaśniony klucz doboru próby badawczej. Czy są to wszyscy, którzy byli stroną postępowania spornego, czy wybrani przez autorkę, czy wylosowani, czy uwzględniono inne zmienne, czy byli to ci, którzy spośród wszystkich pozytywnie odpowiedzieli na zapytanie itd. Co prawda autorka sugeruje (str.241) iż sama wybrała próbę, co jej zdaniem, pozwoliło na jej reprezentatywność, to jednak wydaje się, że chodzi tu o dobór losowy w ramach przyjętych, choć niezbyt klarownie wyjaśnionych kryteriów. Wskazanie przez doktorantkę konkretnych osób do wywiadu mogło być przecież celowe i mocno zaburzać wynik

badania, choćby odnosząc się do teorii „filter bubble” czy heurystyki reprezentatywności. Ew. może to convenience sample, co też nie jest wadą, jednak należy to zaznaczyć.

W konstrukcji ankiety zaznacza się także brak odniesienia do poprzednich rozdziałów. Opisywane np. źródła przewag konkurencyjnych, analizy strategiczne, prawne aspekty własności przemysłowej nie znajdują klarownego odzwierciedlenia w ankiecie wywiadu. Nie jest także dobrze wyjaśnione, dlaczego wybrane kwestie zostały zawarte w pytaniach, a inne są pominięte. Ponadto, technika wywiadu weryfikuje opinie, nie fakty, co warto było zaznaczyć już na początku rozdziału, a może nawet w tytule pracy. Zwłaszcza, że w podsumowaniu doktorantka wyraźnie wskazuje iż np. *„Badania... doprowadziły do wniosku, iż oddziaływanie nie ma związku z używaniem innowacji...”* itd. Uznaję jednak, że jest to pewna niezręczność językowa, nie zaś świadome wyprowadzanie wniosków nieuprawnionych.

Stosowana metoda obserwacji uczestniczącej choć ciekawa, to jednak nie zostało ustalone, czy obserwacja dotyczy tego samego okresu i tych samych przypadków, co do których odnoszą się respondenci biorący udział w badaniu ankietowym. Gdyby tak nie było, nie byłaby to triangulacja, ale w zasadzie trudne do porównania dwa odrębne badania. Tu także na str. 257 pojawia się termin *„Efektywności unieważniania praw wyłącznych”*. Niestety nie wiadomo, co autorka ma na myśli. Czy chodzi może o efektywność wg. Pareto ? Badanie w umiarkowany sposób odnosi się do treści poprzedzających je rozdziałów. Wyjaśniane w rozdziałach 1-3 kwestie prawne i strategiczne nie są przedmiotem badania. Np. Szeroko dyskutowane źródła przewag konkurencyjnych tu ograniczają się tylko do wybranych aspektów ochrony prawa przemysłowego, podobnie kwestie związane z powstawaniem monopolii, czy z innowacjami.

W podsumowaniu autorka przedstawia wnioski z badania, sugeruje zmiany w liniowym modelu generowania innowacji, dyskutuje postawione pytania badawcze, formułuje wnioski dla praktyki, a także wskazuje możliwe dalsze kierunki badań.

5. Ocena wykorzystania źródeł bibliograficznych

Praca oparta jest na bardzo rozległych źródłach bibliograficznych zawartych na ponad 11 stronach (str. 284-295). Są to zarówno artykuły naukowe, książki, jak i monografie wieloautorskie. W bibliografii nie wykazano jednak źródeł internetowych i raportów do których odwołania można znaleźć w tekście (np. str. 156), lub w przypisach dolnych (np. str. 151). Bibliografia obejmuje źródła polsko- i anglojęzyczne z różnych okresów. Zarówno opracowanie najnowsze, jak np. Jasiński A.H. (2021), Jurdeczka M., Kraj K.M. (2019), jak i starsze np. Kalecki M. (1986), Kasprzyk S. (1980), czy Kuznets S.

(1959). Tak bogata i rozległa bibliografia jest zasadna, choćby z punktu widzenia przygotowywania badania dotyczącego zarówno zagadnień prawnych związanych z ochroną własności intelektualnej, jak również teorii tworzenia przewag konkurencyjnych. Nie można się tu zgodzić, jak niekiedy sugerują recenzenci, iż rozległość wykorzystanych źródeł stanowi o eklektyzmie i nieuzasadnionej wielowątkowości pracy. Jest to zasadne, źródła literaturowe wymienione przez autorkę są adekwatne do pracy doktorskiej, utrzymane w ramach analizowanych zagadnień i poruszanych tematów. Cenne jest także dokonanie przez autorkę przeglądu literatury związanej z poruszonym tematem poczynając od prac źródłowych, będących inspiracją do kolejnych opracowań sporządzonych przez innych autorów.

Wykorzystanie źródeł literaturowych należy ocenić pozytywnie, zaś ich wielowymiarowa rozległość jest nie tylko uzasadniona, ale też wnosi wiele ważnych treści do przedstawionej dysertacji.

6. Ocena strony edytorskiej i technicznej

Praca napisana jest w czytelny sposób, dobrym rozmiarem czcionki z odpowiednimi odstępami pomiędzy liniami. Drobne literówki (np. str. 12 „prowadzanych” zamiast „prowadzonych”, str. 68 „Chesbrought” zamiast „Chesbrough”, str. 78 „osiągnięcia” zamiast „osiągnięcia”, str. 239 „indywidulany” zamiast „indywidualny” i „indywidulanych” zamiast „indywidualnych”. str. 291 poz. bibl. Prokop J., Karbowski A. „econimic”, zamiast „economic”), czy organizacja stron (np. na str. 61 znajduje się rys.9, którego tytuł i źródło zostały zamieszczone na str. 62). Nie umniejsza to jednak wartości pracy.

7. Konkluzje końcowe

Przedstawione powyżej uwagi koncentrują się na kwestiach stanowiących przedmiot możliwej dyskusji naukowej i tak należy je traktować. Możliwe wrażenie szerszej krytyki tej pracy nie wykracza jednak poza dyskurs akademików i cennym jest także prowokowanie do niego. Z pewnością doktorantka będzie miała okazję rozwijać te zagadnienia i podnosić je w trakcie przyszłej pracy naukowej.

W rozprawie doktorskiej mgr Sylwii Wit vel Wilk pt. „*Własność przemysłowa jako narzędzie osiągnięcia przewagi konkurencyjnej*” autorka wykazała umiejętność formułowania cennego, nieoczywistego i dotychczas nieco pomijanego w dotychczasowych pracach celu badawczego obejmującego zarówno współczesne podejście do ochrony wartości przemysłowych, teorię przewag konkurencyjnych oraz wykorzystania współczesnych narzędzi do ich tworzenia. Podejście prezentowane przez autorkę pozwala lepiej zrozumieć prezentowane zagadnienie. Doktorantka prezentuje szeroki zakres wiedzy w badanym obszarze, odwołuje się i przedstawia bogate źródła literaturowe dotyczące przedmiotu. Szczegółowo analizuje omawiane zagadnienia z wykorzystaniem narzędzi badawczych oraz prezentuje zarówno wiedzę z zakresu analizy i wnioskowania, jak również umiejętność jej graficznego przedstawienia i interpretacji. Mimo pewnych usterek, praca jest niebanalna i wnosi istotny wkład w rozwój wiedzy w Dyscyplinie Nauk o Zarządzaniu i Jakości.

8. Wniosek

Na podstawie przeprowadzonej recenzji stwierdzam, iż praca przedłożona przez Panią mgr Sylwię Wit vel Wilk pt. „*Własność przemysłowa jako narzędzie osiągnięcia przewagi konkurencyjnej*” **spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim** w świetle Ustawy o Stopniach Naukowych i Tytule Naukowym w Zakresie Sztuki (Dz.U. Nr 65 poz.505 z późn. zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku **wnoszę o przyjęcie przez Radę Naukową Dyscypliny Nauk o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Warszawskiego recenzowanej pracy oraz dopuszczenie jej do publicznej obrony.**

Mikołaj Pindelski

